

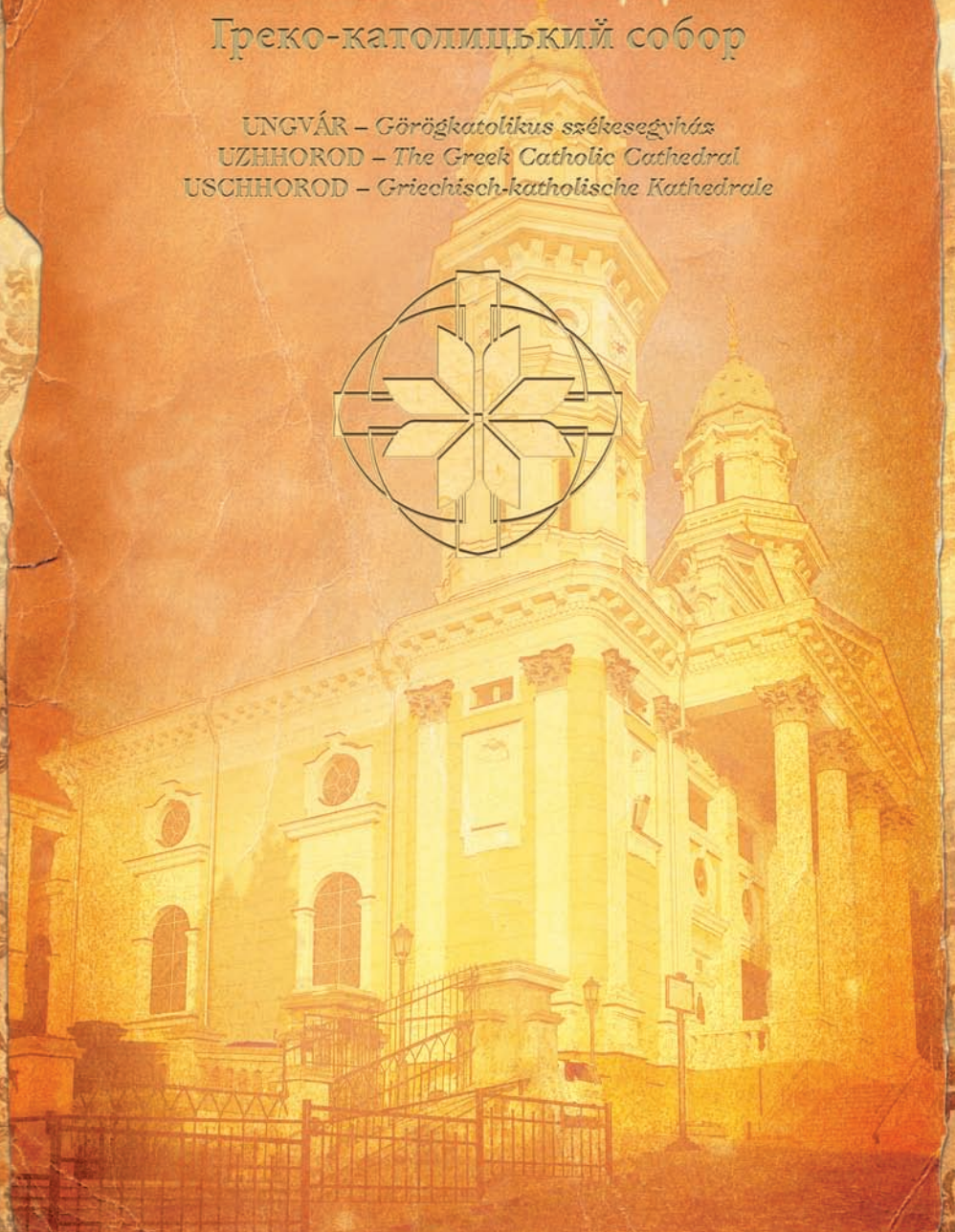
УЖГОРОД

Греко-католицький собор

UNGVÁR – Görögkatolikus székesegyház

UZHGOROD – The Greek Catholic Cathedral

USCHHOROD – Griechisch-katholische Kathedrale

ЗАКАРПАТСЬКОЮ ШЛЯХАМИ СЕРЕДНЬОВІЧНИХ ЦЕРКОВ

УЖГОРОД Греко-католицький собор

Тематичний маршрут під назвою «Шляхами середньовічних церков» був створений з метою докладного ознайомлення зацікавлених з цією винятковою клерикальною та культурною спадщиною Карпатського басейну. Цей тематичний шлях покликаний на представлення церковної спадщини середньовіччя колись єдиного історичного регіону – Північно-східної Угорщини, Закарпаття, а також північної частини Парціуму. Наявний шлях територіально охоплює область Сабольч-Сатмар-Берег в Угорщині, повіт Сату-Маре у Румунії і Закарпатську область України, в якому переплітаються спільні історичні корені.

Середньовічні церкви Закарпаття являють собою східну межу західного християнства, тут завершується готика і починається край дерев'яних церков та ортодоксія. Бурхлива історія Закарпатського краю відображає також і бурхливе минуле церков. Багато з них було спустошено за часів татарської навали, з прориванням реформації вони одна за одною опинилися у володінні протестантів, значна кількість з них згоріла на кострі визвольної боротьби нової ери, а за радянські часи більшість домів Господніх стали музеями атеїзму. На сьогодні часи та історія утихомирились, і церковна спадщина стала туристичним видовищем. Область Сабольч-Сатмар-Берег є одним із найбагатших на середньовічні церкви краєм Угорщини, тут залишилася така багата ланка церков середніх віків, яка у своєму порозумінні являється унікальною. Церкви малих розмірів Сатмарського та Березького країв, зі зведеними біля них дерев'яними дзвіницями, збереженими до нас середньовічними фресками, розмальованими хорами, орнаментальними кесонними стелями та різьбленими амвонами, відтворюють винятковий настрій середньовічної церковної спадщини. Більша частина середньовічних церков Альфельдського краю стала жертвою татарського нашествия. Однак цей, окутаний водами, край не допускав до себе ворожечє військо, чужу культуру. Таким чином він міг зберегти в своїй незрівнянній помпезності та красі ці маленькі середньовічні церкви, які безсумнівно є родзинками цього краю.

www.temple-tour.eu

<http://www.facebook.com/kozepekoritemplomokutja>

А középkori templomok útja címen született meg az a tematikus útvonal, amely a Kárpát-medencében egyedülálló vallási és kulturális örökséggel szeretné mélyrehatóan megismertetni az érdeklődőket. Ez a tematikus útvonal hivatott bemutatni a valaha egy történelmi régiót alkotó, Északkelet-Magyarország, Kárpátalja, valamint a Partium északi részének középkori egyházi örökségét. Az útvonal területileg a magyarországi Szabolcs-Szatmár-Bereg, a romániai Szatmár és az ukrajnai Kárpátalja megyén halad keresztül, amelyet behálózzák közös történelmi gyökerek. Kárpátalja középkori templomai jelentik a nyugati kereszténység keleti határvonalát, itt ér véget gótika és veszi kezdetét a fa templomok földje és az ortodoxia. A viharos történelmű Kárpátalján viharos múltja volt a templomoknak is. Sokuk elpusztult a tatárjárás után, a reformáció előretörésével sorra a protestánsokhoz kerültek, számos leégett a kora újkor szabadság küzdelmeiben, a szovjet időkben, több esetben Isten házából ateista múzeum lett. Mára az idő, a történelem megnyugodott és az egyházi örökség turista látványossággá vált.

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye, középkori templomokban Magyarország egyik leggazdagabb vidéke, a középkori templomoknak itt olyan sűrű hálózatuk maradt fent, amely egyedülálló. Szatmár és Bereg középkori egyházi örökségének egyedi hangulatát idézik a kisméretű templomok, a melléjük épített fa harangtoronyok, a gazdagon fennmaradt középkori freskók, a festett karzatok, a díszes kazettás mennyezetek, faragott szószékek. Az Alföld középkori templomainak nagy része a török dúlások áldozatává vált. Ez a vizek által körbezárt vidék azonban távol tartotta magától a hódító hadakat, az idegen kultúrákat. Így maradhattak fent páratlan gazdagságukban és szépségükben ezek a kis középkori templomok, amelyek ékszerdobozai ennek a vidéknek.

The Route of Medieval Churches is the name of the thematic route designed with the intention of thoroughly familiarising interested tourists with a unique religious and cultural heritage in the Carpathian Basin. This thematic route was created with the purpose of presenting the medieval ecclesiastical heritage of three geographical units, which formed a historical region in the past: Northeast Hungary, Kárpátalja (Subcarpathia) and the northern area of the region called Partium. The route crosses Szabolcs-Szatmár-Bereg county on Hungarian territory, Szatmár/Satu Mare county in Romania and Transcarpathia (Zakarpatska oblast') in Ukraine. A web of common historical roots ties together these three administrative units.

The medieval churches in Kárpátalja (Subcarpathia) represent the eastern frontier of Western Christianity, this is the region where Gothic architecture meets the wooden churches characteristic to the Greek Orthodox denomination. The region itself had a tumultuous history and the past of its churches constitutes no exception with regard to this observation. Many of them had been destroyed during the Mongol Invasion of Europe, the remaining ones were seized one after another by the Calvinists as the Reformation gained ground, a large number burned down during the freedom fights of Early modern history and, in Soviet times, churches were often transformed into museums for atheists. We live now in peaceful times, in a calm period of history - hence, churches became tourists' attractions.

Szabolcs-Szatmár-Bereg county is one of the richest areas in Hungary in what concerns medieval churches. A unique network of medieval churches has been preserved here. The small churches, the wooden belfries standing next to them, the medieval frescoes which still exist in so many places, the painted galleries, the richly decorated coffered ceilings and the carved pulpits evoke the unique atmosphere characteristic to the ecclesiastical heritage of the historical Szatmár and Bereg counties. Unfortunately, the major part of the medieval churches on the Great Hungarian Plain (Alföld) have been devastated by the Ottoman Turks. Nonetheless, the waterways and lakes surrounding this region kept conquering armies and foreign cultures away. In this manner, these tiny medieval churches, real jewels of this area, could have been preserved together with their unparalleled richness and beauty.

www.temple-tour.eu

<http://www.facebook.com/kozepkoritemplomokutja>

Unter dem Titel **Straße mittelalterlicher Kirchen** wurden eine thematische Tour zusammengestellt, die das einzigartige religiöse und kulturelle Erbe des Karpatenbeckens umfassend vorstellen möchte. Diese thematische Tour führt durch die einst eine zusammenhängende historische Region bildenden Gegenden von Nordostungarn, Transkarpatien sowie den nördlichen Teil von Partium und macht an den schönsten, sakralen Bauten aus dem Mittelalter halt. Die Tour verläuft durch das ungarische Komitat Szabolcs-Szatmár-Bereg, den rumänischen Kreis Satu Mare und das ukrainische Transkarpatien, ein Landstrich, der durch gemeinsame historische Wurzeln verbunden ist.

Die mittelalterlichen Kirchen von Transkarpatien bedeuten die östliche Grenzlinie des westlich geprägten Christentums, wo die Gotik endet und das Gebiet der Holzkirchen und des orthodoxen Christentums beginnt. In Transkarpatien mit seiner turbulenten Geschichte blieben auch die Kirchen nicht von den Turbulenzen verschont. Viele von ihnen wurden nach dem Tatarensturm zerstört, eine ganze Reihe wurde mit der Ausbreitung der Reformation in protestantische Kirchen umgewandelt, zahlreiche Kirchen brannten in den Freiheitskämpfen der frühen Neuzeit nieder, zu Zeiten der Sowjetmacht wurden mehrere Gotteshäuser als atheistische Museen genutzt. Heute beruhigten sich die Zeiten und das sakrale Erbe wurde zur Touristenattraktion.

Das Komitat Szabolcs-Szatmár-Bereg ist eine der an mittelalterlichen Kirchen reichsten Gegenden in Ungarn, die frühen Kirchen blieben hier in einem so dichten Netz erhalten, das einzigartig ist. Die kleinen Kirchen, die daneben gebauten Glockentürme aus Holz, die vielfach sichtbaren mittelalterlichen Fresken, die bemalten Emporen, die geschmückten Kassettendecken, die geschnitzten Kanzeln beschwören die einzigartige Atmosphäre des mittelalterlichen sakralen Erbes von Szatmár und Bereg herauf. Das von Gewässern umgebene Gebiet hielt die Truppen auf ihren Eroberungszügen und auch fremde Kulturen fern, deshalb konnten die kleinen mittelalterlichen Kirchen in ihrem einzigartigen Reichtum und in ihrer Schönheit erhalten bleiben, die architektonische Kleinodien dieser Gegend sind.

Угорський вельможа Дердь Гомоннаї Другет (1583-1620), в 1615 році заснував¹ в Гомонні (нині Гуменне) колегію єзуїтів. Через кілька років з ініціативи його сина, Яноша Другета, єзуїтську резиденцію було перенесено до Ужгороду. Під час національно-визвольної боротьби куруців монастир зазнав значних руйнувань, єзуїти кілька разів залишали Ужгород. Колегію було знову відкрито у 1718 році. Відомостей про первинну церкву немає². Будівництво другої і нині існуючої церкви розпочалося в 1732 році і завершилося в 1740 році. Видовжена вівтарна апсида церкви має пряме завершення. Над ризницями, розташованими обабіч апсиди, знаходяться ораторії. Неф та апсида прикриті пазушним склепінням (півциркульне з розпалубками). З обох поздовжніх боків нефу споруджені по три бокові каплиці.

Мукачівська греко-католицька єпархія, яка знаходилась у підпорядкуванні римо-католицької дієцезії в Егері, в 1771 році завдяки Марії Терезії стає самостійною церковною адміністративно-територіальною одиницею³. Згодом приймається рішення про перенесення єпископської резиденції з Мукачева до Ужгороду. Єзуїтський монастир перебудували під єпископський палац, під храм була відведена єзуїтська церква, а замок родини Другетів – під духовну семінарію (1775-76 роки)⁴. Інтер'єр єзуїтської церкви був приведений у відповідність до вимог візантійського церковного обряду. Назва церкви (Святого Хреста) збереглася, але храмове свято справлялося не в день віднайдення Святого Хреста, а в день Хрестовоздвиження. В апсиді був зведений престол з ківорієм, який можна обходити довкола, а в триумфальну арку був встановлений оздоблений щедрую різьбою іконостас стилю бароко. На його нижньому ярусі розташовані чотири основні ікони та трое воріт, а на верхньому ярусі відтворені епізоди свят, апостоли та пророки. Зверху весь іконостас увінчаний сценою Хресного шляху.

Над царськими воротами іконостасу розміщені три вітрини-релікварії, в середній знаходиться реліквія Срібного хреста. Наносити розпис на стіни апсиди почав художник Андреас Трїтіна з Пряшева, який помер в 1777 році. Завершив роботу ймовірно Себастьян Гіршлінгер в 1782 році. Єпископська кафедра була виготовлена майстром-різьблярем з Кошице, Францом Фекком. Витесана рама трону оздоблена єпископськими регаліями, на карнизі ківорію зображений родовий герб єпископа Андраша Бачинського. Дещо незвичної форми розміщений напроти трону амвон, оскільки він не має парапету і більше нагадує кафедру, на якій розташований попітр. Розписи, які оздоблюють спинки

єпископського трону та амвону (із зображеннями апостола Павла та Христа-Першосвященника) датуються 1789 роком. Основні розписи трьох вівтарів виконані у стилі бароко. На вівтарі середньої каплиці північної стіни зображене розп'яття Христа, а на вівтарі першої від входу каплиці – Святий Андрій. На першому вівтарі південної стіни – Іоан Хреститель.

Переважна частина робіт по реконструкції була завершена в 1780 році, а освячення кафедрального собору відбулося 15 жовтня того ж року, в день іменин імператриці Святої Терезії. Після реконструкції в стилі бароко (1876-1877 роки) храм набув свого сучасного вигляду, якому притаманні еклектичні риси. У радянські часи церква зазнала переслідувань. Жертвою цих переслідувань став і єпископ Тодор Ромжа, якого 1 листопада 1947 року отруїли в лікарні. В 2001 році єпископа Тодора Ромжу зарахували до святих, а його реліквії помістили у вівтар Святого Хреста. Ікона з його зображенням так само як і мозаїка «Деєсїс» в трьох медальйонах над головним входом є роботою греко-католицького священика, водночас і художника Ласло Пушкаша.

UNGVÁR

Görögkatolikus székesegyház

Homonnai Drugeth György 1615-ben alapított¹ jezsuita kollégiumot Homonnán. Fia, Drugeth János 1640-ben költöztette a homonnai intézményt Ungvárra. A rendház a XVII. század végén, a kuruc háborúk alatt súlyos károkat szenvedett, a jezsuiták többször elhagyták Ungvárt, a kollégium 1718-ban nyílt meg ismét. Az első templomról nem rendelkezünk információval². A második jelenleg is létező templom építése 1732-ben kezdődött, és 1740-re be is fejeződött. A templom szentélyes nyújtott, egyenes záródású, két oldalán sekrestyékkel, felettük oratóriumokkal. A hajót és a szentélyt dongaboltozat fedi, a hajó hosszanti oldalán három-három oldalkápolna nyílik.

A munkácsi görögkatolikus püspökséget, amely az egi püspökség joghatósága alá volt rendelve, Mária Terézia 1771-ben tudta önálló egyházmegyeként megalapítani³. Ezután született a döntés, hogy a püspöki székhelyet telepítsék Ungvárra. A jezsuita rendházat alakították püspöki palotává, a templomot székesegyházzá, a várat a szeminárium kaptá, 1775-76-ban⁴. A jezsuita templom belsejét átalakították a bizánci rítus igényei szerint, titulusa – Szent Kereszt – változatlan maradt. A szentélybe körüljárható baldachinos oltárt, a diadalívbe rokkó faragványokkal díszített ikonosztázt építettek, amelynek alsó sora négy alapképből és három kapuból áll, fölötté az ünnepek, apostolok és próféták sora következik, az egészet a Kálvária jelenete koronázza. A királyi kapu fölött három ereklyetartó vitrin található, a középsőben Kereszt-ereklyével. A szentély kifestését Andreas Tritina eperjesi művész kezdte 1777-ben, halála után a munkát valószínűleg Sebastian Hirschlinger fejezte be 1782-ben. A püspöki trónt Franz Feck kassai faragó készítette. Keretét püspöki jelvények díszítik, baldachinjának párkányán Bacsinszky András püspök címerét is láthatjuk. A szószék szokatlan formájú, nincs kosara, pódiumszerű részen áll a fölolvasó. A szószék és a püspöki trón háttámláján lévő festmények (Szent Pál apostol, Krisztus főpap) 1789-ből származnak.

Három oltár főképe barokk, az északi oldal középső kápolnájába a Keresztrefeszítés, a bejáratától számított első északi oldalkápolnában Szent András, és a déli oldal első oltárán Keresztelő Szent János látható. Az átalakítások nagy része 1780-ban elkészült, a fölszentelése október 15-én történt. A barokk átalakítás után a külső jelenlegi, eklektikus formája 1876-77-ben alakult ki. A szovjet rendszerben az egyház üldöztetéseket szenvedett, Romzsa Tódor püspököt 1947. november 1-jén a kórházban megmérgezték. A székesegyházat csak 1991-ben vehette ismét birtokába a görögkatolikus közösség. A 2001-ben boldoggá avatott Romzsa Tódor püspök ereklyéit a Szent Kereszt oltárban helyezték el. Ikonjs és a főbejárat fölötti Deészisz csoport mozaikjai Puskás László görögkatolikus pap, művész munkái.

UZHHOROD

The Greek Catholic Cathedral

György Drugeth of Homonna established in 1615¹ a Jesuit high school in Homonna. His son, János Drugeth, relocated the institution from Homonna to Uzhhorod in 1640. The Jesuit monastery was badly damaged at the end of the 17th century, during the anti-Habsburg wars, and the Jesuits left Ungvár on repeated occasions. The high school resumed its activities in 1718. We do not have information² on the first church. The building of the second, extant, church began in 1732 and was finished in 1740. The church has an elongated layout with the sanctuary ending in a straight line and being connected to sacristies on both sides. Oratories have been built on the second level, above the sacristies. Both the nave and the sacristy are covered by groin vault ceilings, and three side chapels are connected to the nave on each side.

Initially, the Greek Catholic bishopric of Munkács was established as a diocese under the legal jurisdiction of the Eger bishopric. Only Empress Maria Theresa was able to transform the Greek Catholic bishopric of Munkács into an independent diocese³. The decision to move the seat of the bishop to Ungvár was made only after this event and, hence, the Jesuit monastery was transformed into the bishop's palace, the church into a cathedral, while the fortress was given to the Greek Catholic seminary in 1775-1776⁴. The inside of the Jesuit church was transformed according to the needs of the Byzantine rite, however its dedication – to the Holy Cross – remained unchanged. An altar with a baldachin, which allowed priests to walk around it, was brought to the sacristy. An iconostasis decorated with Rococo-style carvings was inserted into the chancel arch. The lower register of the latter is composed of four pictures and three gates, the next register shows the religious celebrations, the apostles and prophets, while the upper register Jesus Christ on the Golgotha.

Three shrines holding relics are located above the royal gate, the middle one holding the Holy Cross. Andreas Tritina, an artist from Eperjes/Prešov (Slovakia), started painting the sacristy in 1777. After his demise, probably, Sebastian Hirschlinger finished the work in 1782. The bishop's throne was made by Franz Feck, a wood carver from Košice (Slovakia). Its frame is decorated with episcopal insignia and the cornice of its baldachin with the episcopal coat of arms used by bishop András Bacsinszky. The shape of the pulpit is rather unusual: the speaker simply stands on a podium-like structure. The paintings on the backrests of the pulpit and the episcopal throne (the Apostle Saint Paul and Christ as High Priest, respectively) stem from 1789. The style of the main representations of the three altars is Baroque. One can see: in the middle chapel of the northern side the Crucifixion, in the side chapel next to the entrance on the northern side Saint Andrew and on the first altar on the southern side Saint John

the Baptist. All major modifications were completed in 1780 and the cathedral was consecrated on the 15th of October 1780. The present, eclectic outlook is a result of modifications made in Baroque style in 1876-1877.

During the Soviet regime the Greek Catholic Church was the target of various persecutions: bishop Tódor Romzsa was poisoned in hospital on the 1st of November 1947. The cathedral was returned to the Greek Catholic congregation in 1991. The relics of bishop Tódor Romzsa, who has been beatified in the meantime were deposited in the Holy Cross altar. László Puskás, Greek Catholic priest and artist, painted the icons in the church and created the mosaics composing the Deësis-group situated above the main portal.

USCHHOROD

Griechisch-katholische Kathedrale

DE

Der aus Homonna stammende György Drugeth gründete im Jahr 1613 in Homonna ein Jesuitenkollegium. Sein Sohn János Drugeth verlegte das Homonnaer Kollegium nach Ungvár. Das Ordenshaus erlitt Ende des 17. Jahrhunderts während der Kurutzenkriege schwere Schäden, die Jesuiten verließen mehrmals Ungvár, das Kollegium eröffnete dann 1718 erneut seine Pforten. Die erste Kirche wird in der Gründungsurkunde von János Druget vom 31. Juli 1640 und im Tagebuch der Familie Pálóczi erwähnt. Der Bau der zweiten, auch heute existierenden Kirche begann 1732 und wurde 1740 abgeschlossen. Die Kirche verfügt über einen langgestreckten Chor mit einem geraden Abschluss, zu beiden Seiten mit Sakristeien und darüber mit Oratorien. Das Schiff und der Chor hatten ein Tonnengewölbe, an der Längsseite des Schiffs öffneten sich jeweils drei Seitenkapellen.

Das Griechisch-katholische Bistum von Mukacheve, das der bischöflichen Jurisdiktion von Eger unterstand, konnte durch die Fürsprache von Maria Theresia im Jahr 1711 als selbstständige Kirchenprovinz gegründet werden. Danach wurde die Entscheidung getroffen, dass der Sitz des Bistums in Uschhorod angesiedelt wird. Bischof András Bacsinsky erhielt im Jahr 1775 den Gebäudekomplex als Spende, das Ordenshaus der Jesuiten wurde zu einem Bischofspalast und die Kirche zu einem Dom umgebaut, das Jesuitenseminar wurde in die Burg verlegt.

Der Innenraum der Jesuitenkirche wurde entsprechend des Bedarfs des byzantinischen Ritus gestaltet, sein Titel – das Heilige Kreuz – blieb unverändert. In den Chor wurde ein zu umgehender Altar mit Baldachin und in den Chorbogen eine mit Rokocoschnitzereien geschmückte Ikonostase gebaut, deren untere Reihe aus vier Bildern und drei Toren besteht, darüber folgt die Reihe der Feiertage, der Apostel und Propheten und das Ganze krönt die Kalvarienszene.

Über dem königlichen Tor befinden sich drei Reliquienvitrinen, in der Mitte mit der Kreuzreliquie. Die Bemalung des Chors begann der Künstler Andreas Tritina im Jahr 1777, nach seinem Tod beendete die Arbeit wahrscheinlich Sebastian Hirschlinger im Jahre 1782. Den Bischofsthron fertigte der Kaschauer Schnitzer Franz Feck an. Seinen Rahmen schmücken die bischöflichen Insignien, am Gesims des Baldachins ist das Wappen des Bischofs András Bacsinsky zu sehen. Die Kanzel hat eine ungewöhnliche Form, sie verfügt nicht über einen Korb, sondern der Prediger steht auf einem podiumartigen Teil. Die auf der Rückenstütze der Kanzel und des Bischofsthrons befindlichen Gemälde (Apostel Paulus, der Hohepriester Christus) stammen aus dem Jahr 1789. Die drei Hauptbilder des Altars stammen aus dem Barock, in der

mittleren Kapelle der Nordseite befindet sich die Kreuzigung, in der ersten nördlichen Seitenkapelle vom Eingang der Heilige Andreas und auf dem ersten Altar an der Südseite ist Johannes der Täufer abgebildet.

Ein großer Teil der Umgestaltungsarbeiten wurde bis 1780 fertiggestellt, die Kirchenweihe war am 15. Oktober. Nach der barocken Umgestaltung entstand in den Jahren 1876-77 die gegenwärtige, äußere, eklektische Form. Zu Zeiten der Sowjetherrschaft war die Kirche Verfolgungen ausgesetzt, der Bischof Tódor Romzsa wurde am 1. November 1947 im Krankenhaus vergiftet.

Die griechisch-katholische Gemeinde konnte die Kirche im Jahr 1991 wieder in Besitz nehmen. Im Jahr 2001 wurde die Reliquien des selig gesprochenen Bischofs Tódor Romzsa im Heiligkreuzaltar untergebracht. Die Ikonen und die Mosaiken der über dem Haupteingang befindlichen Deësis-Reihe sind die Arbeiten des griechisch-katholischen Pfarrers und Künstlers László Puskás.

* A broszura Terdik Szilveszter, Mihajlo Prijmics leírása alapján készült

Партнерство без кордонів

Це видання було підготовлено за сприянням Європейського Союзу. Зміст публікації є предметом відповідальності Неприбуткового ТзОВ «Агентство територіального розвитку та екологічного господарювання області Сабольч-Сатмар-Берег» та Закарпатської обласної ради, і жодним чином не може розглядатися як відображення точки зору Європейського Союзу.

Проект під назвою „Tourist route to the common religious and cultural heritages” здійснюється (вався) в рамках Програми прикордонного співробітництва ЄІСП Угорщина-Словаччина-Румунія-Україна 2007-2013 (www.huskroua-cbc.net), і співфінансується Європейським Союзом через Європейський інструмент сусідства та партнерства. Загальна мета програми полягає у посиленні та поглибленні співробітництва між Закарпатською, Івано-Франківською та Чернівецькою областями України і прийнятими та додатковими регіонами Угорщини, Румунії та Словаччини в екологічно-, соціально- та економічно-сталій спосіб.

Європейський Союз складається з 27 країн-членів, які вирішили поступово об'єднати свої знання, ресурси та долі. Разом, за 50 років розширення, вони створили зону стабільності, демократії та сталого розвитку, зберігши культурні відмінності, виявляючи толерантність і гарантуючи свободу особистості. Європейський союз готовий розділяти свої досягнення та цінності з країнами і народами за межами його кордонів. Європейська Комісія є виконавчим органом ЄС.

Програму прикордонного співробітництва ЄІСП Угорщина-Словаччина-Румунія-Україна буде реалізовано протягом 2007-2013 рр. на зовнішніх кордонах цільових країн-членів ЄС та України. Європейський інструмент сусідства та партнерства підтримує транскордонну співпрацю на зовнішніх кордонах ЄС. Загальна мета програми полягає у посиленні та поглибленні співробітництва між Закарпатською, Івано-Франківською та Чернівецькою областями України прийнятими та додатковими регіонами Угорщини, Румунії та Словаччини у екологічно-, соціально- та економічно-сталій спосіб. Спільним Органом Управління Програми є Національне агентство розвитку Угорщини. Веб-сайт Програми www.huskroua-cbc.net

Програма фінансована з фондів
Європейського Союзу

Програма прикордонного співробітництва ЄІСП
Угорщина-Словаччина-Румунія-Україна